

ΑΡΧΗ ΡΑΔΙΟΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(ΥΠΟΘΕΣΗ ΑΡ. 40/2005(68))

**ΑΥΤΕΠΑΓΓΕΛΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟ ΣΤΑΘΜΟ «ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΚΥΠΡΟΥ ΚΑΝΑΛΙ Ρ.Ι.Κ. ΎΝΑ»**

Ημερομηνία Απόφασης: 8 Φεβρουαρίου, 2006

Ενώπιον: κ.κ. Νίκου Παπαϊωάννου, Προέδρου, Ανδρέα Ιωάννου, Αντιπροέδρου, Νίκου Παπαμιχαήλ, Μαίρης Κουτσελίνη, Ανδρέα Κωνσταντινίδη, Άλεξ Ευθυβούλου και Μαρίας Δωρίτη, Μελών.

Για τον τηλεοπτικό σταθμό «ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΥΠΡΟΥ ΚΑΝΑΛΙ Ρ.Ι.Κ. ΎΝΑ»: Ο κ. Μάριος Μαυρίκιος, Γενικός Διευθυντής του Ιδρύματος και η κ. Κλειώ Πολυβίου, Δικηγόρος.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Στη παρούσα υπόθεση η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου εξετάζει τις από μέρους του σταθμού πιθανές παραβάσεις των άρθρων **17Α(2)(δ)** και **19(5)** του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου (ΚΕΦΑΛΑΙΟ 300Α).

Τα πιο πάνω άρθρα αναφέρουν:

17 Α(2)(δ) Η συγκαλυμμένη διαφήμιση και τηλεμπορία απαγορεύονται

19(5) Το ίδρυμα διασφαλίζει ότι η δημόσια ραδιοτηλεοπτική υπηρεσία που παρέχει δεν περιλαμβάνει προγράμματα τα οποία ενδέχεται να βλάψουν σοβαρά

τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων και ιδίως προγράμματα που περιέχουν πορνογραφικές σκηνές ή σκηνές αδικαιολόγητης βίας.

Νοείται ότι το ίδρυμα δύναται να μεταδίδει τέτοια προγράμματα, αφού προηγουμένως λάβει κατάλληλα μέτρα, περιλαμβανομένης της ακουστικής προειδοποίησης ή της προβολής ανάλογου οπτικού συμβόλου καθ' όλη τη διάρκεια τους, της επιλογής κατάλληλου χρόνου για την μετάδοση τους ή άλλων μέτρων τεχνικής φύσης, ώστε να διασφαλίζει, ότι οι ανήλικοι δε βλέπουν ή ακουούν, κατά κανόνα ή συστηματικά τις εκπομπές αυτές.

Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου με επιστολή της ημερομ. **7.3.2005** έθεσε ενώπιον του σταθμού τις διερευνώμενες παραβάσεις για οποιεσδήποτε εξηγήσεις ή/και παραστάσεις και κάλεσε τους εκπροσώπους του σταθμού να δηλώσουν κατά πόσο επιθυμούν να παρευρεθούν κατά την εξέταση της υπόθεσης.

Η διερευνώμενες παραβάσεις οι οποίες τέθηκαν ενώπιον του σταθμού εκτίθενται πιο κάτω:

1. Στις **10.1.2005** μεταξύ των ωρών **21:00-23:30** μεταδόθηκε η ψυχαγωγική εκπομπή «**Super-Bingo**», στη διάρκεια της οποίας έγινε προφορική παρουσίαση, του ξενοδοχείου «**Meridien**», με διαφημιστικό σκοπό, κατά παράβαση του άρθρου **17Α(2)(δ)** του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου (Κεφάλαιο 300Α).

Συγκεκριμένα, κατά την διάρκεια της εκπομπής μεταδόθηκε ο ακόλουθος διάλογος μεταξύ της παρουσιάστριας της εκπομπής και του φιλοξενούμενου κ. Νίκου Μουρατίδη:

Μουρατίδης: «(...) Κυρίως ήρθα για το Meridien και για τα SPA.»

Παρουσιάστρια: « Δείτε τι μου λέει τώρα. Θα μαλώσουμε και οι δύο μέχρι να φύγει».

Μουρατίδης: «Όταν είχα ξαναέρθει με τις POPSTARS έμεινα πάλι στο Meridien(...) και θυμάμαι τις πισίνες έξω με το ηλιοβασίλεμα και λέω – θα ξανάρθω».

Παρουσιάστρια: «Είναι καταπληκτικό όντως το Meridien. Μοναδικό. Φιλοξενία και τα facilities μέσα, αλλά και οι άνθρωποι μέσα, πόσο ζεστοί και φιλόξενοι είναι. Την καλύτερη διαμονή έχεις».

2. Στις **17.1.2005** μεταξύ των ωρών **21:10-23:30** μεταδόθηκε η ψυχαγωγική εκπομπή «**Super Bingo**» η οποία έφερε κατά την έναρξη της την οπτική ένδειξη (**K**) και την ακουστική προειδοποίηση «**Το πρόγραμμα που ακολουθεί είναι κατάλληλο για γενική παρακολούθηση**». Κατά τη διάρκεια της εκπομπής μεταδόθηκαν σκηνές οι οποίες υπήρχε το ενδεχόμενο να βλάψουν σοβαρά την τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, κατά παράβαση του άρθρου **19(5)** του περι Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμο (Κεφάλαιο 300Α).

Συγκεκριμένα, ενώ η οπτική σήμανση και η ακουστική προειδοποίηση που δόθηκαν κατά την έναρξη του προγράμματος παρέπεμπαν σε πρόγραμμα κατάλληλο για όλη την οικογένεια, συμπεριλαμβανομένων και των παιδιών, κατά την διάρκεια του προγράμματος μεταδόθηκαν ανατριχιαστικές σκηνές.

Πιο συγκεκριμένα, μεταδόθηκαν σκηνές που παρουσίαζαν ένα άντρα να κάνει διάφορα ανατριχιαστικά κόλπα με βελάκια, σμίλες και φωτιές.

Πριν την έναρξη των εν λόγω σκηνών η παρουσιάστρια ανέφερε τα ακόλουθα:

«Για το show που ακολουθεί...σας παρακαλώ λίγη ησυχία. Θέλω και την προσοχή των τηλεθεατών. Είναι ένα extreme show, είναι ένα show που θα κόψει την ανάσα. Εντυπωσιακό μεν αλλά σκληρό το θέαμα δε. Για αυτό σας παρακαλώ πολύ τηλεθεατές να απομακρύνετε τα μικρά παιδιά από τις τηλεοπτικές σας οθόνες. Αυτό που θα παρακολουθήσετε δεν είναι τρυκ, είναι κάτι πραγματικό αλλά είναι αποτέλεσμα πολλών χρόνων ειδικής αυτοσυγκέντρωσης και ειδικής εκπαίδευσης αντοχής στον πόνο. Για αυτό σας παρακαλώ μακριά τα παιδιά από τις οθόνες αλλά και όλοι εσείς που δεν αντέχεται στο σκληρό θέαμα, είναι ένα νούμερο βγαλμένο απ' το βιβλίο Guinness, θα κόψει την ανάσα. Κυρίες και κύριοι ο Vladimir de Shuk».

Σημειώνεται ότι το show άρχισε αμέσως με το που τελείωσε η παρουσιάστρια την προειδοποίησή της.

Ο «Vladimir» άρχισε το show του «παίζοντας» με αναμμένες δάδες, τρίβοντας τις φλόγες πάνω στο γυμνό δέρμα του το οποίο αναφλεγόταν. Ακολούθως περνούσε το χέρι του μέσα από τις φλόγες μέχρι να αναφλέγει. Ακολούθως έδωσε ένα δίσκο με βελάκια (darts) στη βοηθό του και αυτή άρχισε να πετά τα βελάκια και να τα καρφώνει, αρχικά στη γυμνή του πλάτη, μετά στο γυμνό του στήθος, και ακολούθως στα γυμνά μπράτσα του. Σημειώνεται ότι ο σκηνοθέτης έκανε και κοντινά πλάνα στα καρφωμένα βελάκια. Αφού καρφώθηκαν όλα τα βελάκια, ο «Vladimir» τα αφαίρεσε, φόρεσε ένα γάντι και άρχισε να περνάει σμίλες στο σώμα του. Ξεκίνησε περνώντας τις από το δέρμα γύρω από την κοιλιακή χώρα (με κοντινά πλάνα), ακολούθως τις πέρασε μέσα από τα μάγουλα του, μετά στα μπράτσα του και τέλος στη γλώσσα. Ακολούθως η παρουσιάστρια άρχισε να λυγίζει την σμίλα που είχε περασμένη στη γλώσσα του. Σημειώνεται τέλος, ότι στο σώμα του ήταν εμφανείς μικρές κηλίδες αίματος που έβγαινε από τις πληγές που προκλήθηκαν από τα πολλά τρυπήματα.

Ο σταθμός σε απαντητική του επιστολή ημερομ. **14.4.2005** ανέφερε τα ακόλουθα:

«Αναφέρομαι στις επιστολές σας ημερ. 7.3.2005 σε σχέση με πιθανές παραβάσεις των άρθρων του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου Κεφ. 300^Α (όπως αυτός τροποποιήθηκε μεταγενέστερα) κατά τη διάρκεια μετάδοσης του «Super Bingo» και παραθέτω τις θέσεις του ΡΙΚ επί του θέματος.

(...)

2. Αρ. Φακ. 40/2005 (68)- Προφορική παρουσίαση του ξενοδοχείου Meridien με διαφημιστικό σκοπό και μετάδοση σκηνών ακατάλληλων για γενική παρακολούθηση.

(α) Εκ πρώτης όψεως μπορεί να φαίνεται σαν «συγκαλυμμένη» διαφήμιση όμως όπως εξελίχθηκε ο διάλογος μεταξύ της παρουσιάστριας και του φιλοξενούμενου, κατά την άποψη μας δεν υπήρχε καμία πρόθεση να διαφημιστεί το ξενοδοχείο.

(β) Δεν έγινε παράβαση του άρθρου 19(5) εις ό,τι αφορά την «σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων» και δεν υπήρξαν πορνογραφικές

σκηνές ή σκηνές αδικαιολόγητης βίας. Επρόκειτο για νούμερο καλλιτέχνη που άναβε φωτιές στο σώμα του και τρυπούσε μέλη του. Τούτο μπορεί να χαρακτηριστεί ως «σκληρό νούμερο» αλλά δεν αποτελεί «αδικαιολόγητη βία», ιδίως επειδή βία δεν ασκείται σε τρίτα πρόσωπα από τον καλλιτέχνη αλλά στον ίδιο τον εαυτό του, οικειοθελώς. Επισημαίνεται επίσης ότι υπήρξε σαφής προειδοποίηση της παρουσιάστριας για το νούμερο που θα ακολουθούσε.

Συμπερασματικά το PIK δεν παραδέχεται τις κατ' ισχυρισμόν παραβάσεις οποιωνδήποτε άρθρων του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου Κεφ. 300⁴ και επιφυλάσσεται να προβάλει την αναγκαία επιχειρηματολογία όταν κληθεί ενώπιον της Αρχής ».

Η Αρχή με επιστολή της ημερομ. **23.1.2006** κάλεσε τους εκπροσώπους του σταθμού όπως εμφανιστούν στην συνεδρία της Αρχής ημερομ. **8.2.2006** για την εξέταση της παρούσας υπόθεσης.

Κατά την ενώπιον της Αρχής ακροαματική διαδικασία στις **8.2.2006** παρευρέθηκε ο Γενικός Διευθυντής του σταθμού κ. Μάριος Μαυρίκιος και η κ. Κλειώ Πολυβίου, Δικηγόρος.

Στις προφορικές του εξηγήσεις ενώπιον της Αρχής ο κ. Μαυρίκιος ανέφερε ότι το PIK δεν παραδέχεται ότι έγινε συγκαλυμμένη διαφήμιση για το εν λόγω ξενοδοχείο καθώς η προφορική παρουσίαση δεν έγινε σκόπιμα από την πλευρά της εταιρείας παραγωγής. Ο καλεσμένος ένιωσε ανάγκη να πει αυτά που είπε και δυστυχώς το PIK δεν έχει στη διάθεση του τεχνολογία τύπου “time –delay” ούτως ώστε να προλαβαίνει κάποια πράγματα. Ανάφερε ακολούθως ότι το PIK δεν έχει ευθύνη γιατί δεν επρόκειτο περί οργανωμένης διαφήμισης. Στη συνέχεια, ο κ. Μαυρίκιος συμπλήρωσε ότι μεταξύ του PIK και του ξενοδοχείου υπάρχει “Barter agreement” και το ξενοδοχείο διαφημίζεται από το PIK σε αντάλλαγμα για την φιλοξενία που παρέχει στους καλεσμένους του «Super Bingo».

Στη συνέχεια πήρε το λόγο η κ. Πολυβίου η οποία ανέφερε ότι η παρουσίαση πρέπει να γίνεται σκόπιμα για να θεωρηθεί συγκαλυμμένη διαφήμιση. Ο καλεσμένος ξεκίνησε το θέμα και η παρουσιάστρια απλά έπρεπε να απαντήσει κάτι καθώς επρόκειτο περί ζωντανού προγράμματος. Σύμφωνα με την κ. Πολυβίου, ήταν ένας διάλογος στη διάρκεια ενός ζωντανού show.

Αναφορικά με την παράβαση του άρθρου **19(5)** ο κ. Μαυρίκιος ανέφερε ότι όντως επρόκειτο περί ενός σκληρού νούμερου αλλά δεν έδειχνε αδικαιολόγητη βία και υπήρξε αναγκαία προειδοποίηση από την παρουσιάστρια.

Σε υπόδειξη της Αρχής ότι ο χρόνος που δόθηκε για απομάκρυνση των ανήλικων και ευαίσθητων τηλεθεατών από τις οθόνες δεν ήταν αρκετός ο κ. Μαυρίκιος ανέφερε ότι ούτε στα δελτία ειδήσεων δεν δίνεται χρόνος γιατί δεν μπορεί να γίνει παύση στη ροή της εκπομπής. Στη συνέχεια σημείωσε ότι το εν λόγω νούμερο προβλήθηκε σε μία από τις πρώτες εκπομπές του «Super Bingo» και ότι κατόπιν δόθηκαν αυστηρές γραπτές οδηγίες στην παραγωγή για να είναι περισσότερο προσεκτική στο μέλλον.

Έχουμε μελετήσει με μεγάλη προσοχή όλα τα ενώπιον μας στοιχεία και περιστατικά συμπεριλαμβανομένων των βιντεοκασετών με τις εν λόγω εκπομπές καθώς επίσης και τις γραπτές και προφορικές εξηγήσεις του σταθμού και κρίνουμε ότι:

Στις **10.1.2005** μεταξύ των ωρών **21:00-23:30** μεταδόθηκε η ψυχαγωγική εκπομπή «**Super-Bingo**», στη διάρκεια της οποίας έγινε προφορική παρουσίαση, του ξενοδοχείου «**Meridien**», με διαφημιστικό σκοπό, κατά παράβαση του άρθρου **17A(2)(δ)** του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου (Κεφάλαιο 300A).(**Υποστοιχείο 1**)

Στις **17.1.2005** μεταξύ των ωρών **21:10-23:30** μεταδόθηκε η ψυχαγωγική εκπομπή **«Super Bingo»** κατά τη διάρκεια της οποίας μεταδόθηκαν σκηνές οι οποίες υπήρχε το ενδεχόμενο να βλάψουν σοβαρά τη σωματική, πνευματική ή ηθική ανάπτυξη των ανηλίκων, κατά παράβαση του άρθρου **19(5)** του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμο (Κεφάλαιο 300Α). **(Υποστοιχείο 2)**

Αναφορικά με τους ισχυρισμούς του σταθμού σημειώνονται τα ακόλουθα:

Με βάση το άρθρο 2 του σχετικού Νόμου, ο όρος **«συγκαλυμμένη διαφήμιση»** ερμηνεύεται ως **«η προφορική ή οπτική παρουσίαση σε προγράμματα εμπορευμάτων, υπηρεσιών, της επωνυμίας, του σήματος ή των δραστηριοτήτων ενός παραγωγού εμπορευμάτων ή ενός προσώπου που παρέχει υπηρεσίες, όταν η παρουσίαση αυτή γίνεται σκόπιμα από το σταθμό με διαφημιστικό σκοπό και ενδέχεται να παραπλανήσει το κοινό όσον αφορά το χαρακτήρα αυτής της παρουσίασης. Μια παρουσίαση θεωρείται ότι γίνεται σκόπιμα, όταν γίνεται έναντι πληρωμής ή ανάλογης αμοιβής».**

Η παρουσίαση αποδεικνύεται ότι γίνεται σκόπιμα έχοντας υπόψη:

1. τη συχνότητα της παρουσίασης των συγκεκριμένων εμπορευμάτων/ υπηρεσιών/ εταιριών ή/και εμπορικών σημάτων εμπορευμάτων,
2. τον βαθμό της παρουσίασης αυτής, δηλαδή πόσο έντονα προβάλλονται τα εμπορεύματα/ εταιρίες ή/και τα εμπορικά σήματα των εμπορευμάτων.
3. το γεγονός ότι γίνεται παρουσίαση συγκεκριμένων επιλογών κατ' επανάληψη,
4. τον τρόπο που γίνεται η παρουσίαση, δηλαδή πώς είναι στημένα τα εμπορεύματα ή/και τα εμπορικά σήματα των εμπορευμάτων στο χώρο, και από το πού εστιάζονται τα πλάνα

Η Αρχή επισημαίνει ότι κατά τη διάρκεια της συγκεκριμένης εκπομπής ο καλεσμένος ξεκίνησε να εκθειάζει το συγκεκριμένο ξενοδοχείο εντελώς απροκάλυπτα και η παρουσιάστρια αντί να τον σταματήσει αμέσως, ως όφειλε, συμμετείχε και αυτή με δικά της εκθειαστικά σχόλια.

Η Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου έχει επανειλημμένα υποδείξει ότι τα συγκαλυμμένα διαφημιστικά μηνύματα συνιστούν σοβαρές παραβάσεις της Νομοθεσίας καθώς η συγκαλυμμένη διαφήμιση επενεργεί στον τηλεθεατή ή ακροατή κατά τρόπο αθέμιτο, αφού τον καθιστά δέκτη μηνυμάτων διαφημιστικού περιεχομένου σε ώρα που ο ίδιος είναι ανυποψίαστος και απροετοίμαστος για να καταβάλει συνειδητή άμυνα.

Αναφορικά με το νούμερο που προβλήθηκε στις 17.1.2005, η Αρχή επισημαίνει ότι αυτό ήταν αρκετά έντονο σε βαθμό που θα μπορούσε να επηρεάσει την σωματική και πνευματική ανάπτυξη των ανηλίκων δια της μεθόδου του μιμητισμού. Εξάλλου, η δικαιολογία που δόθηκε ότι η παρουσιάστρια προειδοποίησε τους τηλεθεατές για το περιεχόμενο του νούμερου δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή καθότι ο χρόνος που δόθηκε για την απομάκρυνση των ευαίσθητων και ανήλικων τηλεθεατών από τους δέκτες τους δεν ήταν αρκετός. Η παρουσιάστρια μπορούσε, και όφειλε, να προειδοποιήσει τους τηλεθεατές είτε στην έναρξη του προγράμματος είτε σε στάδιο πολύ προγενέστερο της μετάδοσης του νούμερου.

Εν όψει των ανωτέρω, η Αρχή αποφασίζει ότι υπάρχουν παραβάσεις των άρθρων **17Α(2)(δ)** και **19(5)** του περί Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου Νόμου (Κεφάλαιο 300Α) και επιβάλλει στο σταθμό την κύρωση της προειδοποίησης για κάθε ένα εκ των δύο υποστοιχείων.

Η Αρχή θα παρακολουθεί τον σταθμό και σε περίπτωση επανάληψης παρόμοιων παραβάσεων θα είναι πολύ πιο αυστηρή.

(Ν. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ)

Πρόεδρος

Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου

